

Käytännön linja. Takarivin tytöt vasemmalta: Maija Anttila, Tarja Lävänen, Hanni Koroma, Rita Luostarinen, Maija-Liisa (Marjukka) Ryhänen, Taru Harmaala ja Anu Piiparin. Keskirivissä vasemmalta: Anna-Maija Saastamoinen, Tuija Laakkonen, Tuula Pelkonen ja Jaana Manninen. Eturivissä Katri Kaverinen, Heidi Koskela ja Virpi Juntunen.

Käytännönlinjan ihmelmäpset

Näin Kalevalan juhluvoonaa:

Katsos meitä
Katsos muita
Katsos meän neitosia
kaunokaisia kassapäitä.
Saapipa työstä meistä
kultakankaan kutojista
lempileivän paistajista
hyvän puuron keittäjiä.

Tuula Pelkonen Saku Sammakko fan-klubin Kuopion haaraosaston kitarajoukon aktiivi jäsen. Ei vallan uuno käsitoissa, vaikka puseron halkio joskus tuottaakin harmaita haivenia. Asutus suunnitelmat kuitenkin sujuvat kuin vanhalta tekijältä, onhan kynäpöytä taidetukion käynyt "vanhat" konkari.

Virpi Juntunen Finish Fashion Designin nuorta polvea. Pesukestävä vastarannankiiski, joka ei takuulla ole samanlainen kuin muut. Sauma kuin sauma ei tuota hankaluuksia tälle ompelijattarelle. Perusuunteeltaan puhelias Kuhnolainen ja rautaisen rauhallinen, tunteikin nimen Tyyni. Joskus raivostuttava täydellisyysden tavoittelija, siis purkamisen loppuun asti jalostama siele.

Anu Piiparin: Salaperäinen musta hevonen. Luotettavien lähteiden mukaan Anu on ikuisesti matkalla Saksaan. Tehokas käsityöihminen persoonaa. (Luek muuten Kurt Vonneguetia). Hiljainen, mutta tehokas. She likes Chopin.

Anna-Maria Saastamoinen. Lannistumaton yksilö, jonka tunnuslauseena on: sortumatta souda vaikk ois vastatuulla. Polvijärveläinen, josta polvi perane. Peruspennin venyttäjä. Kiinnostunut pisteiden kokonaisesta sairaanhoito-opiilaitosta varten. Tekee koko ajan jotain, muttei harrasta mitään erityistä.

Tuija Laakkonen. Kyltymätön neulehirmu, joka kiikuttaa puikkoja katsetta nopeammin. Entinen kauppaopiston nainen: laskee päiviä, laskee iltoja, laskee, laskee. "Olisipa jo perjantai!" Mikä ihme siellä Polvijärvellä niin laittaa laskemaan?

Heidi Koskela. Hyvä on hiihtäjän hiihdellä, kamera kaulalla kiikkuen, kohtavaaran korpimaililla. Joka alan aktiivisti—matkailulinjakin jo takana. Asuntona White House, DC. Kotipaikkana Vihti.

Jaana Manninen Keravalta. Omaperäinen originiellinen tuli, näki ja lähti.

Räiskyyvä "emäntä" Rita Luostarinen Heinävedeltä. Varsinainen käytännönlinjalainen, vaikei niinkään pidä käsitoista. Mestariileipuri, joka pitää meitä mukeissa. Rita harrastaa lasketelua ja kulkee pinkeissä.

Maija, tunnollinen punapäi Korialta, joka on ikuisesti matkalla Saksaan. Tehokas käsityöihminen vaikka itse hokee "ei tästä tule mitään." Maija on meistä vanhin ja viisain ja uneksiin

opettajan urasta. Rauhallisuuden perikuvaa.

Kaurinsilmäinen Hanni saapui Helsingistä huopatuossuineen. Hän on vapaa taitelijä kesälypsyhameissa ja harmaassa villapuserossa, matkalla Pariisiin. Hannin suusta kuuluu "ihanaa, ihanaa!!" Hän rakastaa tätä: De Toulouse-Lautrec, Van Goch, tulppaanit ym. ym. "Hän on kankaankudonnan ekspertti ja puhuu aina isoäidistään."

Marjukka, boheemi taitelijä Joensuuista joka ei usko itseensä. Pitää Milleristä, Bukovskystä ja valkosipulista. Neuloo sukut yhdessä illassa. Aina aktiivinen ja innokas. Lempväri musta. Odottaa tulevaisuudelta uusia suuria seikkailuja.

"Tuotapahan niin" selittää Katri Kaverimme, lady naapurikaupungista. Katri on täynnä nuorimman intoa ja huumaa, ja elää romantiikan ruusutarhassa. Hän on innokas kirjeiden kirjoittaja ja kova tyttö neulomaan.

Pingis-tähtemme Taru Nurmosta on joukkomme huimimpää. Hän harrastaa moottoripyöräilyä, lasketelua ja laskuvarjohyppäilyä. Taru on tuttua gimmaa, jolla on ehtymätön vaatevarasto. Tarulta syntyvät villapaidat hetkessä.

Hyymyttyömme Tarja Eviärveltä on joukkomme ompelijat. Tarja on hiljiltä, mutta kaipa jännittäystä elämäänsä ja ensi kesän suunnittelussa onkin matka Kibbutsilta, Israeltiin.

Jykevien kurkihirsien alla

Syksy 1942. Olin viikon myöhässä ja opistolla vietettiin juuri alkajaisjuhlaa, kun saavuin. Siiri, Elma ja Marita lauloivat kun enkelit "Siion, Siion, olkoon onni sulla." Suuri, tumma pirtti otti heti omakseen. Tunsin tullessi kotiin.

Alkoi opiskelu. Olimme tulleet eri puolilta Kainuuta ja Pohjois-Karjalaa. Vieläpä Itä-Karjalastakin saimme viisi opiskelutoveria.

Me sodan varjosta tulleet, joilla nuoruutta ei ollutkaan, tulimme niin kuin lähteelle tullaan vettä noutamaan.

Oli tyhjä leilit meillä ja etsivät, köyhät kämmenät. Vaan hengen juhlapöydän me löysimme, janoiset.

Elina Haaranen

Olemme saaneet lahjan opiskella ja kasvaa. Ulkoiset olosuhteet olivat heikot, mutta se ei haitannut silloin, ja jälkepäin on vain mukava muistella esimerkiksi Kan-

nokkolassa asumistamme. Lyhdyn valossa kuljimme kivikoista polkua syyspimeässä illassa ja myöhemmin pitkien peilikirkasta aatua, joka pian peittyi lumeen.

Lauloimme kulkiesimme "Käy mailleen päiviä, iltatahti luo tuon katseen kirkkaan sinitaivahalta. Oi sielu sairas, Jeesus rauhan tuo ja auttaa pois sua murheen, tuskan alta".

Niin paljon muistoja opistotalvesta on jäänyt. Mutta neljänkymmenen kolmen vuoden takaa parhaiten muistan sen tunnelman tunneilla jykevien kurkihirsien alla, kun suuri uuni nurkassa lämpeni tulta loimuten ja me ammensimme tietoja ja taitoja Jumalan armon ja ystävyyden lämmössä iloiten.

Kiitos opisto ja kaikki ystävät. Vuosia on vierinyt, ja me olemme paljon muuttuneet, mutta jää jokin pysyvä, ikuista.

Eevi Kyllönen (o.s. Kuvaja)
(Vuosikurssi 1942—43)

Muistoja paastokurssilta

Se syksy, jolloin ensimmäisen kerran luin hoitopaastosta, oli pimeä, pitkä ja sateinen. Makasin iltaisin masentuneena sohvallani ja join kuumaa kaakaota, vatsakipujani uhmaten. Luontaistuotekappasta saamassani lehdessä kerrottiin paaston virkistävästä vaikutuksesta. Ajatus oli usein mielessäni, sillä vatsakipujani eivät mitään hoitoa olleet parantaneet. Mutta ne suolistohuuhutut — ja syömättömyys päiväkausia... Eikö siittäkin jo sairastu? Pelko voitti vielä vuodeksi. Vasta seuraavan vuoden keuhkalla tein päätökseni. On uskallettava koella. Niin sitten ilmoitettiin Liisi Suokosen paastokurssille ja kasviruokakurssille Kohtavaaran opistolla.

Paastotessani ensimmäisen kerran tunsin astuvani tuntemattomalle maaperälle. Oli irrottava tavonomainen elämäntyylin rutiineista, antauduttava ennalta arvaamattomaan oloiltaan. Mutta kun siihen kerran uskaltauduin, huomasin alkuvaikeuksien jälkeen saavani jotain odottamatonta: ihmeellisen sisäisen hiljennymisen, joka auttoi tarkkailemaan itseä ja ympäristöä eri tavoin kuin ennen.

Mikä ilo onkaan herätä talviuudesta juuri Nurmeksessä kesällä! Puhdas ilma, Lipinlahden raikas vesi, metsän hiljaisuus ja vaaran kauneus suorastaan imevät elimistöä vanhat happamat mehut, huuhutavat ja tuulettavat läpikotaisin. Paaston ensipäivien päänsärkyä tuskin huomaaakaan.

Kohtavaaran opiston valoisassa salissa, kesätuulen pehmeässä tuoksussa loikoimme rentoutuspajoillamme ja kuuntelimme. Ja huomasimme, kuinka elämäntavat sykkivät itsessämme, toisissamme, ympärillämme.

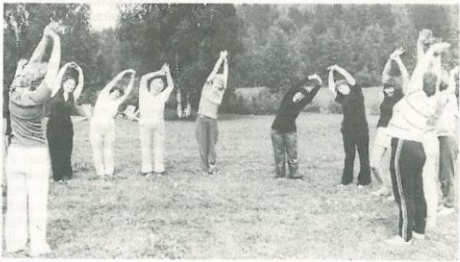
Kerran ilta-auringon aikaan, kun kaikki värit saavat erityisen hehkon, keskustelimme värin ja erilaisten materiaalien vaikutuksesta ihmisiin. Miten ihmeessä käykin niin, että paastoava ruumis alkaa kaivata yllään puhtaita luonnonmateriaaleja ja pehmeitä värejä!

Paaston jälkeen on luonteva siirtymä syömään kasviksia ja kairvovettä ainakin muutamana kesäsen viikon ajaksi. Näin voi antaa elimistöllään aikaa rauhaan asetua uudelle "vaihteelle". Muutokset tapahtuvat hitaasti. Keuyten kasviruoston syöminen jättää kuitenkin helpommin tilaa ajatuksille, energiaa ei kulu niin paljon ruoan sulateluun, unentarve vähenee.

Iltaisin istuimme usein Lipinlahden rannalla luonon äärellä ja keskustelimme. Niisi-opettajamme esimerkiksi osoittaa, että uudistuvan ihmisen virikettä ei tarvitse lähtää hakemaan Kauko-Idästä. Ei myöskään ole välttämätöntä irtautua kokonaan tästä päivästä ja omista juuristaan. Meille suomalaisille on suotu runsaasti puhdasta luontoa sekä käden ja ajatuksen taitoja. On vain etsittävä sitä sydämen lämpöä, joka auttaisi meitä edes pikkuisen hellittämään uhosta ja stressistä, itsekkydestä ja masennuksesta.

Oma sairauteni ei usein toistuneiden paastojenkaan jälkeen parantunut. Nykyinen käsitykseni onkin, että ihmisen paraneminen ei ole riippuvainen hänen omasta ponnistelustaan, vaan Jumalan armosta. Paastoamisen tärkein merkitys onkin ollut se, että minulla on ollut mahdollisuus pohtia oman sairauteni viestiä.

Eeva Airo
Helsinki

JATKOA ETUSIVULTA **A**

Heränneitten johtajaksi

Pariskunta asettui asumaan Rekulammen länsirannalle Rekulan taloa vastapäätä. Paikkaa ruvettiin sananharjoituksen vuoksi sanomaan Öljymäeksi. Täällä Tuomas harjoitti koulutustaan vastaavaa ammattia pitäjänrättilinä. Sittemmin hän pääsi tilanomistajaksi kirkolta muutamia kilometrejä pohjoiseen Kankaan Rantalaan. Kerran hän vielä muutti ja asettui pysyvästi viljelijäksi Mikonsalmen itäpuolelle Pirolaan. Paikan vaiheilla on nykyisin Tuomaankatu. Mikonsalmen Pirola oli yksi niistä kolmesta talosta, joiden alueelle aikanaan perustettiin Nurmeksen kauppal.

Tästä Mikonniemen Pirolasta tuli Nurmeksen heränneiden, sittemmin evankelisten kokouksipaikka ja kirkkokortteri, jossa kesäaikaan saattoi olla yöpyjiä myös ulkosalla. Monet seuraut siellä pidettiin ja Tuomaan ohella ulkopuolisiakin puhujia kuultiin. Näitä olivat Ukko-Paavon koulu käyneet maallikot Peti Tolvanen Höljäkstä, Petteri (Peti) Lind, joka asui useammassakin paikassa, viimeksi Lautiaisen Muutoniemessä, Niilo Kokkonen Kuokkastenkoskelta sekä monet lähiseurakuntien ja omankin lähinnä apulaispapiit.

Maallisia pyrintöjä

Tuomas Piironen kuului valistuneen talonpojan tavoin kunnallishallinnon keskeisiin vaikuttajiin. Hän hoiti kunnan viljamakasiinia vuodesta 1833 kuolemaansa 1871 asti. Hän kuului mm. Nurmeksen neljänneksen kirkon rakennustoimikuntaan. Oikeusviranomaisten tarkeat, kuntaa koskevat päätökset talletettiin hänelle. Vuodesta 1860 alkaen hän kuului Nurmeksen I. kirjaston toimikuntaan, jonka tuli määrätä hankittavien kirjojen sopivaisuus. Samasta vuodesta hän kuului myös Paloapuhdistuksen johtokuntaan. Hän oli väsymätön lukija. Raamatun ja hartauskirjojen lisäksi hän luki mm. Savokarjalaisen osakunnan julkaisuja ja hänelle tuli mm. Snelmanin "Maamiehen Ystävä".

Nurmeksen herännäisyys ja papisto

Tuomas Piironen toimiessa he-

rännäisjohtajana ei yksikään seurakunnan kirkkoherroista tietävästi tukenut herännäisyyttä, jos ei ollut liioin vastaanakaan. Pari vainonpoikasta oli, ensimmäinen 1821, jolloin juhannuksena valtiopäivämies Heikki Ullgren ja Suomen sodassa kunnostautunut Antti Lind esittivät kirkonkokoukselle, että joutavia ja lainvastaisia kokouksia on pidetty. Niissä on hartauden harjoittamisen varjolla esiinnytty vallattomasti, jopa paheelliseksi. Vaeltelevan joukon päämiehenä mainitaan Antti Pyykkö ja Antti Timonen Pielisjärven Viekkistä sekä eräs Ruotsalainen Nielsin pitäjistä. Kokouksesta tehtiin pöytäkirja, jonka lähettäminen tuomiokapituliin tuli kirkkoherra Winterin tehtäväksi. Liekö lähettänyt, kun asiasta ei myöhemmin kuultu, ei liion rangastuksista.

1832 talvikäräjien haastettiin useita teollisia luvattomien hartauskokousten pidosta kodeissaan. Eraalle Tapaniselle määrätty sakot sai silloinen kirkkoherra Wenell peruuntumaan ja paria muuta syytettyä vastaan nostetut kantheet peruutuivat, kun pääsyyttäjä Juuan Vuokosta ollut voisaksa Juhan Halonen hukkuu maaliskuussa.

1832 uusia todistajia hakiessaan Pielisen Kuusisaaren ja Sämpsänien välille. Heränneet pitivät tapausta Jumalan tuomiona. Paavo Ruotsalainen sanoi: "Kaukaapa meni mies todistajia hakemaan kun helvetistä" ja Tuomas Piironen: "Nyt on rauha maassa, kun faarao meni Punaisen meren pohjaan." Kirjallisissa lähteissä ei ole mainintoja siitä, että Tuomasta olisi syytetty. Olot todella rauhoittuivat, ja Tuomas teki työtä herännäisjohtajien ja myös eräiden pappien kanssa.

Rovasti Wenellin apulaisena oli Brendt Wilhelm Neiglick, Nurmeksessa 1839–46 ja Rautavaaran kappelissa vielä 10 vuotta. Tuomas Piironen oli niin läheisessä yhteistyössä hänen kanssaan, että he tapasivat joka toinen päivä. Sunnuntaiamuna herännäisväki kokoontui Neiglickin kotiin, meni yhdessä pappinsa kanssa kirkkoon ja jumalanpalveluksen jälkeen Mikonsalmen Pirolaan, jossa sanaa ja varmaan myös seurustelun "sakramenttia" saatiin harjoittaa iltapäivä ja ilta.

Lars Anders Landgren toimi vuosikymmenen 1840–50 Nilsissä ja Rautavaaralla. Hänen vaikutuksensa tuntuu täälläkin, koska-

pa v. 1866 rovasti Krogeruksen kuoltua takäläiset heränneet mieluilivat Landgrenia kirkkoherrakseen, mutta hallitus lähetti tänne Lapissa laestadiolaiten tynnytelijänä menestyneen Karl Ferdinand Pfalerin. Juuassa toimi myös herännyt pappi Niilo Gabriel Arppe 1851–62. Hänen tiedetään vierailleen seuroissa Mikonsalmen Pirolassa.

Paavo Ruotsalaisen matkoja — Paavon oppilas

On jo mainittu, että Tuomas Piironen kävi Paavo Ruotsalaisen luona saamassa apua sielustuskiinsa. Hänen laillaan matkan tekivät monet heränneiden johtomiehet. Useita nuoria naisia ja miehiä Pielisen pitäjistä oli Paavolla piikoina ja renkeinä hänen Aholansaarassa ollessaan. Ei tarkoin tiedetä, kuinka monta kertaa Tuomas Piironen kävi Ukko-Paavon luona, mutta useita kertoja, ensimmäisen 1820 tai pian sen jälkeen ja viimeisen 1844. Paavo Ruotsalainen teki Pielisen Karjalaan useita matkoja vuosina 1818—42. Hänen tiedetään pitäneen seuroja Juuan Nälkömäessä, Salmenkylän Levelässä (Tuomas Piironen vaimon koti), Kynsinniemen Lukanpurolla ja Lukanvaaralla, Vinkerrannalla Lahdentaus- ja Kuittila-taloissa, Lipinlahden Hevoslahdessa, Höljään Jänönvaarassa ja useissa taloissa Pielisjärven puolella. Useiden matkojen käännympiste ja etäisin tavoite oli Kontiovaaran Hangasvaaran talo, jonka isäntä Matti Härkönen jo varhain oli liitynyt herännäisiin. Hänen ja Paavo Ruotsalaisen välistä kirjeenvaihtoa on varsin paljon säilynyt.

Paavo Ruotsalaisen tytär Sofia meni juhannuksena 1834 Viensuun Kantelelahteen Antti Eskelille emännäksi, joten siitä alkaen sukulistalla on merkittävä käyntikohde.

Ensimmäisistä oppiriidoista Nurmeksen heränneiden keskuudessa mainitaan jo vuodelta 1835, mutta vakavampia riitoja tuli 1839–40, jolloin Ukko-Paavo teki matkan tänne ja sai tilanteen rauhoitetuksi. Nurmeksen historialla Veijo Saloheimo sanoo Ruotsalaisen tehneen matkoja Nurmekseen joskus aivan vuosittain ja mainitsee myös uutteran kirjeen-

JATKUA SIVULTA **A**

Maa laulaa kiitosta Herran

MAA LAULAA KIITOSTA HERRAN TOTEAN ISTUESSANI HETKEN PIHAKEINUUN. KAIKKIALLA SOI LINTUJEN LAULU! SIERAIMENI TUNTEVAT MULLAN JA KUKKIEIN TUOKSUN, HIIRENKORVAKOIVUJEN TUOKSUN, KEVÄÄN JA ELÄMÄN TUOKSUN.

SUURI ILO TÄYTTÄÄ SYDÄMENI. MAA LAULAA KIITOSTA HERRAN! ON TOUKOKUU, KAIKKI UUDISTUU! LUMEN JA ROUDAN ALTA SYKKII ELÄMÄ, ELÄMÄ VOITTAAN, VALLOITTAAN KOKO MAAN!

LINTUJEN LAULUT HELISEVÄT PUISTA, PENSAISTA, YLÄILMOISTA RIEMULLISENA MINÄKIN TAHDON LAULAA, KIITTÄÄ HÄNTÄ, ELÄMÄN ANTAAJAA, UUDISTAJAA! MAA ALULAA KIITOSTA HERRAN!

TUNNEN PIENUUTENI, MITÄTÖMYYTENI, MUTTA ILOITSEN SINUN SUURESTA ARMOSTASI, HYVYDESTÄSI, TAIVAALLINEN ISÄNI, KAIKISTA HÄNEN LAHOJASTA! MAA LAULAA KIITOSTA HERRAN! SIIHEN LAULUUN YHTYI RIEMUITEN SYDÄMENI!

(15/5 -83) Maila Kaarina

Vanha Haikola

Näit nuoruutemme, vanha Haikola, näit kaipauksemme ja kyyneleemme. Näit onnemme ja rikkaan riemuemme ja arimmatkin toiveet sydämeemme.

Kuin äiti lempeä sä sylissäsi soit lohdutustasi ja ymmärrystä. Soit tilaa kasvaa hiljaa auttaen. Ei koskaan tuomiota, syyttämistä.

Oi pyhyys alttarisi ympärillä! Todeksi koimme: "Meidän edestämme!" Oi, siskot, palavilla sydämillä sen nuoren kevään täällä elää saimme.

Evvi Kyllönen (o.s. Kuvaja)

Arvoisat Pirtin Viestin tilaajat!

Tämän numeron mukana lähettämme kaikille lehden saajille tilillepanokortin. Jos olet ainaisjäsen tai olet maksanut jäsen- tai tilauseräsi ennen tämän numeron ilmestymistä, tilillepanokortti on osallasi tarpeeton. Muussa tapauksessa voit sitä käyttää maksamaan tilaus- ja jäsenmaksusi joko postiin tai pankkeihin.

Vieraiden kielten ja matkailualan linja. Eturivissä vasemmalta: Leena Julku, Tiina Rantala, Margit Mäenpää, Riitta Kauhainen, Jaana Leskinen ja Eija Häkkinen. Toisessa rivissä vasemmalta: Maija Penttilä, Arja Salonen, Marja-Leena Tiitta, Arja Korhonen, Tiina Mäkynen, Rauni Ruohola ja Elina

Pekkonen. Takana vasemmalta lukien: Sirpa Purhonen, Raisa Viinanen, Anne Valtonen, Pirkko Ihäläinen, leena Keinonen, Carita Orre, Mika Suvanto, Päivi Salmela (n tukkaa), Nina Suiittio, Susanna Niinivaara, Katri Kepponen, Eija Perttula, Leo Hämäläinen ja Helena Kettunen.

